

**OPIS ŠTUDIJNÉHO ODBORU
KLINICKÁ FARMAKOLÓGIA**

Platný od: 24.2.2017

(a) Názov študijného odboru: Klinická farmakológia (anglický názov "Clinical Pharmacology")

(b) Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa odbor študuje a štandardná dĺžka štúdia študijných programov pre tieto stupne vysokoškolského štúdia:

Študijný odbor **KLINICKÁ FARMAKOLÓGIA** sa podľa Sústavy študijných odborov vydanej rozhodnutím Ministerstva školstva SR č. 2090/2002-sekr. zo dňa 16. decembra 2002 môže študovať v rozšírenom rozsahu:

- *treťom stupni* vysokoškolského štúdia (PhD.)

(c) Obsah študijného odboru:

(c1) Všeobecná časť

Absolventi študijného odboru **KLINICKÁ FARMAKOLÓGIA** na úrovni 3. stupňa vzdelávania sú spôsobilí vykonávať profesiu:

- Lekár s titulom - Philosophiae doctor (PhD)
- Klinický farmakológ s titulom - Philosophiae doctor (PhD)

Absolvent študijného odboru klinická farmakológia - 3. stupeň (PhD) :

- ovláda vedecké metódy výskumu a vývoja v študijnom odbore klinická farmakológia s orientáciou na vplyv liečiva na organizmus pacienta, na hodnotenie kvality a bezpečnosti účinnosti liečiv v klinickej praxi s orientáciou napr. na vývoj metód využitia liekov,
- je schopný hodnotiť výsledky farmakoterapie (outcome) s dôrazom na zásady medicíny založenej na dôkazoch (Evidence Based Medicine),
- má základné vedomosti z odboru vnútorných chorôb, pediatrie a ďalších klinických disciplín, ktoré využíva v konzultačnej činnosti,
- zúčastňuje sa na vytváraní liečebnej stratégie, pričom uplatňuje aktuálne vedecké poznatky na úrovni doby. Vychádza pritom z najnovších poznatkov farmakodynamiky, farmakokinetiky, farmakogenomiky, imunofarmakológie, farmakogenetiky, dosológie, toxikológie liečiv, interakcií liečiv, ich nežiadúcich účinkov, farmakoekonomiky, molekulovej farmakológie,

farmakovigilancie ako aj terapeutických postupov v jednotlivých klinických disciplínach,

- zúčastňuje sa na klinickom skúšaní nových liekov,
- je schopný etablovať sa v oblasti liekovej politiky.

(c4) Obsah tretieho stupňa

Absolvent študijného odboru klinická farmakológia - 3. stupeň (PhD) ovláda vedecké metódy výskumu a vývoja v študijnom odbore klinická farmakológia so zameraním na účinok liečiv na organizmus človeka ako celok a tiež na bunkovej a molekulárnej úrovni. Zameranie sa týka jednej alebo viacerých z nasledujúcich oblastí klinickej farmakológie: farmakodynamiky, farmakokinetiky, toxikológie liečiv, imunofarmakológie, farmakogenetiky, dosológie, interakcií liečiv, ich nežiadúcich účinkov, molekulovej farmakológie u ľudí, farmakoekonomiky a farmakovigilancie. Ovláda metódy klinického hodnotenia liečiv a riadi a usmerňuje procesy racionálnej farmakoterapie. Má znalosti o metódach farmakodynamického a toxikologického skríningu (Safety pharmacology), predregistračného klinického hodnotenia liečiv. Pri hodnotení účinnosti liečiv v terapii a evaluácii dopadov farmakoterapie na populáciu ovláda metodológiu využitia liekov (DURG). Túto metódu využíva v rámci manažmentu kvality farmakoterapie a pri farmakoterapeutickom audite. Aktívne sa zúčastňuje procesov liekovej politiky na všetkých úrovniach (preskripčné rozhodovanie, registrácia a kategorizácia liekov). Vytvára podmienky pre farmakoterapeutické rozhodovanie (decision making) a prenos znalostí racionálnej farmakoterapie chorôb do rutínnej klinickej praxe. Je schopný získať poznatky spracovať, prezentovať a publikovať. Okrem toho je schopný aktívnej pedagogickej činnosti.

Teoretické vedomosti absolventa 3. stupňa VŠ v odbore klinická farmakológia

Absolvent odboru klinická farmakológia (3. stupeň) má široké teoretické vedomosti, ktoré mu spolu s praktickými znalosťami umožňujú:

- vedecky bádať a prinášať nové poznatky, ako aj vlastné riešenia problémov v oblasti klinickej farmakológie, ktoré je možné využiť tak v teoretickej rovine poznania ako aj vo farmakoterapeutickej praxi, prípadne pre rozvoj iných príbuzných odborov.

Doplňujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti (3. stupeň)

Absolvent odboru klinická farmakológia (3. stupeň) si osvojí:

- zásady vedeckej práce, väzby výskum-vývoj-výroba-použitie-dopad liečby na populáciu, zásady vedeckého formulovania problému, získa praktické skúsenosti na uskutočňovanie klinických štúdií, osvojí si právne a environmentálne aspekty nových liekov a terapeutických stratégií, etické a spoločenské stránky vedeckej práce, prezentáciu výsledkov v publikačnej a prednáškovej forme, prispeje k rozvoju študijného odboru Klinická farmakológia ako aj ostatných klinických disciplín..

Vymedzenie jadra znalostí (3. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí študijného odboru (3. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí 3. (PhD) stupňa vysokoškolského štúdia sú viazané na lekárske vedy so zameraním na oblasť klinickej farmakológie, farmakológie, internej medicíny, pediatrie, ako aj ďalších klinických disciplín.

Študijná časť:

Absolvent študijného odboru klinická farmakológia 3. stupeň má:

- široké teoretické znalosti z klinickej farmakológie, všeobecnej a špeciálnej farmakológie a to aj na molekulovej a bunkovej úrovni,
- teoretické znalosti z príbuzných odborov klinickej farmakológie v rozsahu potrebnom na riešenie stanoveného vedeckého problému (fyziológia človeka, biochémia, patologická fyziológia, molekulárna biológia, genetika, farmakoterapia v oblasti vnútorných chorôb, pediatrie, gynekológie a pôrodnictva, neurológie, psychiatrie, klinickej biochémie a ďalších),
- metodologické a etické základy klinických štúdií,
- základy štatistického hodnotenia, spracovania získaných údajov a modelingu,
- schopnosť hodnotiť biologické javy a chemické procesy v rámci terapeutickej aplikácie liekov a ich metabolitov ,
- schopnosť aplikovať teoretické znalosti pri modelovaní a terapeutickom monitorovaní liečiv (TMD),
- schopnosť aplikovať znalosti týkajúce sa hodnotenia kvality v systéme vývoja liekov a pri ich utilizácii ako je správna laboratórna prax (GLP),

správna klinická prax (GCP) a správna prax vo farmakovigilancii,

- jazykové znalosti potrebné k získavaniu potrebných vedeckých informácií zo zahraničných zdrojov a prezentácii výsledkov výskumu v zahraničných časopisoch a na medzinárodných konferenciách,
- základné znalosti týkajúce sa liekovej legislatívy a vedomosti potrebné k aktívnej účasti na liekovej politike.

Vedecká časť:

- sledovanie aktuálneho otvoreného vedeckého problému zo študijného odboru klinická farmakológia,
- zásady vedeckej práce a vedecké formulovanie problému,
- etické a právne aspekty klinických štúdií,
- uplatňovanie európskej legislatívy v oblasti liečiv a liekov,
- súčasný stav poznatkov dokladovaný zvládnutím literárneho prehľadu v oblasti riešenej problematiky za posledných 10 rokov,
- definovanie cieľov práce, spracovanie výsledkov a záverov práce,
- praktický prínos pre rozvoj vlastného a príbuzných odborov,
- prezentáciu výsledkov v publikačnej a prednáškovej forme,
- ukončenie PhD štúdia štátnou skúškou

Indikátory študijného odboru:

Znalosti uvedené v časti „Vymedzenie jadra znalostí (3. stupeň)" tohoto dokumentu majú rozsah 1/3 v študijnej časti a 2/3 vo vedeckej časti. Pri štátnej skúške spojenej s obhajobou dizertačnej práce (záverečnej práce) musí adept PhD štúdia preukázať, že má nielen dobré teoretické znalosti v danej riešenej problematike, ale tiež dokladovať, že :

- výsledky prezentované v záverečnej práci získal samostatne,
- je schopný tvorivo ich interpretovať v novom spôsobe riešenia konkrétneho odborného problému,
- je schopný vedecké výsledky a získané poznatky primeraným spôsobom verejne prezentovať a

- je schopný predpokladať ich dopad na ďalší vývoj odboru a na vedeckú a klinickú prax.

(d) Zdôvodnenie potreby vzniku študijného odboru:

Študijný odbor Klinická farmakológia je súčasťou trendu rozvoja zdravotníctva orientovaného na rozvoj a racionalizáciu prevencie, diagnostiky, farmakoterapie vo všetkých oblastiach medicíny, vývoja a výskumu liekov. Pre súčasnú dekádu milénia sa predpokladá zvýšená potreba profesionálov v rôznych oblastiach medicíny a farmaceutického priemyslu pre naplnenie požiadavky spoločnosti na zvýšenie kvality života a predĺženia života.

Študijný odbor Klinická farmakológia bol v doterajšej sústave vedeckej postgraduálnej prípravy nosným a štandardným vedeckým odborom s vytvorenou sieťou erudovaných školiteľov, ako aj garantov – profesorov, resp. doktorov vied z odboru klinická farmakológia, farmakológia, vnútorné choroby, pediatria a ďalších príbuzných odborov. V zmysle § 50 ods. I Zákona č.131/2002 a Rozhodnutia Ministerstva školstva SR č. 2090/2002-sekr. zo dňa 16. decembra 2002 je potrebné transformovať doterajší vedný odbor na študijný odbor 3. stupňa k zachovaniu kontinuity a ďalšieho rozvoja odboru na Slovensku a možnosti medzinárodnej spolupráce.

(e) Príklady podobných študijných odborov v zahraničí:

Študijný odbor Klinická farmakológia 3. stupeň je štandardným študijným odborom na všetkých univerzitách s lekáorskými fakultami v krajinách Európskej únie s dlhoročnou tradíciou a musí byť zavedený na všetkých lekáorských fakultách aj vo všetkých členských krajinách EÚ napr. v Českej, Poľskej a Maďarskej republike vrátane Slovenskej republiky.

Študijný odbor Klinická farmakológia je realizovaný aj na univerzitách v USA, Japonsku, Kanade, Austrálii a ďalších krajinách.

(f) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi:

Medzi príbuzné študijné odbory patria napr.

- Farmakológia, ktorá sa opiera o experimentálne metódy výskumu a hodnotenia liečiv mimo človeka. Klinická farmácia, ktorá je nadstavbou absolventa

farmácie. Toxikológia sa cielene zaoberá toxickými účinkami látok na živé organizmy. Normálna a patologická fyziológia, biochémie a klinická biochémia, ako aj klinické odbory ako vnútorné choroby, pediatria, gynekológia pôrodnictvo, neurológia, psychiatria, a ďalšie, ktorých študijné programy pre 3. stupeň vysokoškolského štúdia sa vytvárajú podľa rovnakých zásad a obsahovo vytvárajú experimentálnu bázu pre klinický vedecký výskum v študijnom odbore klinická farmakológia.